

I Koningen 3:9a

“Geef dan Uw knecht een verstandig hart....”

1 vraag van Salomo 2 voorbeeld voor ons 3 vervulling in Jezus

Gemeente,

Nu is het dan zover voor Salomo: het echte werk gaat beginnen. Hij is koning van Israel geworden. Daarvoor had zijn vader David hem nog toegesproken: Salomo: ken de God van je vader David. De doopdienst van 8 juli. David is daarna ook gestorven. David had nog een paar speciale opdrachten achtergelaten voor Salomo. Die heeft Salomo eerst afgewerkt en nu gaat dan zijn koningschap echt beginnen. En koning zijn hield toentertijd nogal wat in. De koning was wetgever, legeraanvoerder, hoogste rechter ook.

Min of meer geldt voor ons het ook deze weken, of aanstaande week: het gaat beginnen, het gaat weer beginnen. De vakantie is voorbij en het gaat weer verder. De scholen beginnen weer. Je bent weer net aan het werk. De carroussel gaat weer draaien. Misschien geldt het wel heel speciaal voor jou, voor u: het begint nu echt. Een nieuwe klas, of een nieuwe school. Voor het eerst. Of: het examenjaar. Of een nieuwe opleiding, wat anders dan de Driestar. Nieuw werk.

Als we dan zou hebben gelezen wat Salomo gebeurde kan het zijn dat je denkt bij jezelf: nou, gebeurde mij dat maar. Dat God tegen je zegt: vraag maar wat je hebben wilt. Dat we denken: nou ik hoef echt de miljoen niet te winnen of wereldwijd de beste te zijn, maar als ik nou zou mogen vragen met die garantie dat ik het krijg om schooljaar dat me goed afgaat, een examenjaar waarin ik slagen mag, dat mijn nieuwe baan een succes mag worden, dat zou toch wel mooi zijn. Gewoon, dat het mag gaan zoals ik graag hebben wil, dat mag lukken waar ik mijn best voor doe.

Toch doet God dat niet. Dat was bij Salomo een heel speciale situatie, waarbij God wist dat Hij dit aan Salomo vragen kon op dat moment. Maar dat is geen regel. En God leert Zijn kinderen ook om daar dankbaar voor te zijn. Dat je terugdenkt over je leven en eens nagaat wat je allemaal wel eens gebeden hebt, gevraagd hebt. Op gebied van school, werk, relaties. En dat je nu zegt: wat een zegen dat God dat niet gegeven heeft. Als het zo was gegaan zoals ik wel eens had gebeden: die school, dat werk, die jongen, dat meisje. O, als ik de eerste jongen of meisje had gekregen waar ik ooit om gevraagd heb, als ik het eerste werk had gekregen waar ik ooit om gebeden heb..... En: juist toen God iets deed waar ik Hem nooit om gevraagd had, juist dat is zo tot zegen geweest. Juist dat is zo wonderlijk ten goede gekeerd. En als we dat nu

nog niet zien, als dat nu verborgen is, dan mag ons vertrouwen zijn dat de HEERE alle dingen zal laten meewerken te goede.

1 vraag van Salomo

Nee, God geeft ons geen garantie: je krijgt waar je om vraagt, wat het ook is. Dat was speciaal voor Salomo. Maar we kunnen er wel van leren wat Salomo toen vroeg. Wat Salomo vraagt: daar zitten eigenlijk 2 lijnen in. Als Salomo vraagt om een hart waarmee hij dit volk zal kunnen richten, dan bidt hij allereerste, de eerste lijn, dat hij zijn werk, van God gekregen, goed zal mogen doen. Ja, ook daarom mag je bidden, moet je bidden. Want dat spreekt niet vanzelf. Denk eens mee: als Salomo hierin missers maakt, dan kan hij in de rechtspraak de verkeerde vonnissen en in de gevangenis laten zetten. Nou zijn wij geen koning of rechter, maar we hebben wel verantwoordelijkheid: als je chauffeur bent en je maakt een verkeerde inschatting, je ziet een fietser over het hoofd. Als je apothekersassistente bent en je maakt bij een medicijn een foutje. Als je in de bouw werkt en je laat een balk vallen waar iemand onder loopt. Als je voor de klas staat en je pakt een kind verkeerd aan, je duidt het gedrag precies verkeerd. Ja, HEERE, geef dat ik mijn werk goed mag doen. Dat U mij bewaart voor blinde vlekken, voor verkeerde inschattingen. Salomo begint net als koning en hij heeft geen houding van: o, ik zal dat wel eens even doen. Nu komt er tenminste iemand op de troon die zijn voorgangers zal overtreffen. Ik weet zoveel meer en heb nieuwe inzichten. Gevaarlijk, als we zo beginnen. Ongeestelijk ook. Verblind voor eigen mogelijkheid tot falen.

De tweede lijn in Salomo vraag, gebed, is deze: Hij bidt dat hij zo koning mag zijn dat het volk er wel bij zal varen. Dat Gods Koninkrijk er mee gediend mag zijn. Natuurlijk zou Salomo ook best graag rijk willen zijn, lang willen leven, welvarend en succesvol zijn. Maar hij vraagt niets voor zichzelf, maar iets waar Gods rijk mee is gediend. Zijn persoonlijke voorkeuren zijn daaraan ondergeschikt. Hij bidt dat zijn invulling van zijn werk mag zijn tot heil van anderen. Bidden hoe dat in je werkkring zou kunnen gebeuren. Dat je oog hebt voor mensen aan de rand en met zorgen, dat je mag doorzien waar je God, de HEERE mag belijden, dat je gelegenheden ontvangen mag om met iemand over de HEERE te spreken, dat je geen aanleiding geven zult waardoor anderen neer gaan kijken op God.

Dat dat ook je gebed is als je een opleiding kiest, of werk zoekt. Natuurlijk, ook aansluitend bij je gaven en sterke kanten, maar daarbinnen is nog heel wat verschil soms. Gaan voor het geld en de carrière of gaan voor het welzijn van anderen en het nut voor Gods Koninkrijk.

Gaan we zo beginnen na de vakantie? Zijn we zo begonnen korter of langer geleden? Niet allereerst: op kunnen klimmen, goed in de groep liggen, doorgroeimogelijkheden, dat niet allereerst, maar: Uw rijk, vruchtbaar mogen zijn in Uw koninkrijk.

Dat is naar het voorbeeld van de Heere Jezus. Die Zijn werk deed, door God Hem opgedragen en Hij wilde Hem alleen behagen. Hij wilde er zijn voor Gods rijk en voor Zijn naasten. Om Gods rijk te funderen op Zijn offer. Om zondaren te redden van het verderf. Daarvoor ging Hij naar de aarde. Dat was Zijn doel. Te allen tijd. Geen eer, rijkdom of gemak, maar: het Koninkrijk. O Zoon, maak ons Uw beeld gelijk. Hij geeft dat. Hij leert dat.

Kijk, dat zal ook gevraagd worden. Aan het einde van ons leven voor Gods rechterstoel. Als je daar zou staan, mooi bedrijf opgebouwd, prachtig huis kunnen kopen, onderscheidingen gekregen en aanmoedigingsprijzen en misschien een voldaan gevoel. En dan die vraag van God: wat heb je voor Mijn rijk gedaan? Wat deed u voor één van Mijn minste broeders? Of was u altijd alleen bezig voor eigen projecten en is Mijn rijk en wil erbij ingeschoten? En wat je het bereikt op aarde kan niet mee. Past niet door de hemelpoort. En je staat er, schuldig, onbekeerd. Verdoemelijk voor God.

Bekeert u! Wees als Salomo. Want de Heere Jezus maakt zondaren tot smekelingen om wijsheid.

2 voorbeeld voor ons

Maar hoe dan? Hoe kun je zo in het leven staan, in je werk, in je gezin, op school dat je niet leeft voor jezelf maar naar Gods bedoeling, voor Zijn Koninkrijk? Hoe maakt Jezus je dan? Nou, daar heb je, weet Salomo, een verstandig hart voor nodig. En nu is het opmerkelijke dat hier voor 'verstandig' een woord staat dat van 'luisteren' komt. Letterlijk staat er: geef dan Uw knecht een luisterend hart.

Luisteren. Luisteren naar God natuurlijk. Hoewel het ook een les op zichzelf is om naar anderen te leren luisteren. Niet gelijk met je eigen verhaal te komen. Geduld te hebben, vragen te stellen om erachter te komen wat een ander ten diepste beweegt, dwarszit, ervaart. Luisteren, wil je weten wat die ander beweegt, aandacht hebben.

Maar vooral: luisteren naar God. Luisteren naar wat God zegt in Zijn Woord. Echt luisteren. Anders kan het zomaar zijn dat je iets leest en leest, maar je hoort het niet eens. Je leest bekeert u, bekeert u, maar je leeft rustig door. Je kunt jouw zonde horen noemen, maar het na 2 tellen weer vergeten zijn. Nee, luisteren. Wanneer doe je dat?

Luisteren doe je als het zelf niet weet en er veel van afhangt. Luisteren doe je als je bij de hypotheekadviseur zit die de mogelijkheden en onmogelijkheden uiteenzet. Ja, dat weet je zelf allemaal niet en er hangt best wat van af. Als ik alles zelf al weet, of denk te weten, dan luister ik vaak maar half. Luisteren doe je als je bij de arts zit en hij vertelt de uitslag en de mogelijke of onmogelijke behandelingen. Daar hangt wat vanaf en als leek weet je werkelijk niet wat er is, dus dan luister je. En je stelt vragen. Kan dit nog, hoe zit het daarmee?

Zo luisteren naar God in Zijn Woord. Zo de dag beginnen en afsluiten. Wat heeft de HEERE mij te zeggen? Want ik vertrouw mezelf niet. Als ik afga op mijn gevoel, op mijn natuur, op wat mij logisch lijkt. Ja, dat zeggen ze wel eens: je moet maar doen wat je hart je ingeeft..... Zo gevaarlijk, dat hart, dat gevoel van mij. Eva deed wat haar hart haar ingaf..... Luisteren en zoeken, zoeken in de Bijbel.

Luisteren naar God. Dat is ook luisteren in je gebed. Ja, luisteren in je gebed. Maar als ik bid dat praat ik. Ja, maar toch niet alleen hoop ik? God mag toch ook wat zeggen, of laten merken? Bidden is toch Gods Aangezicht zoeken. En dat Aangezicht van God kan stralen, en kan ook betrekken. Dat kan vriendelijk zijn, maar ook zich verbergen of verduisteren. Als je maar stil voor God bent, merk je dat. Merk je hoe God kijkt, hoe God naar je ziet. Luisteren als het ware. En God kan aangeven of je weg Hem behaagt, of dat je weg Hem mishaaft. Hoe vaak zou je bidden, spreken met God en als ze vragen: en, hoe keek God? Weet je eigenlijk niks te zeggen. Net als bij mensen: die je even gesproken hebt en dan vraagt iemand, en, keek hij blij of zat hij in de put: o, eigenlijk niet op gelet, ik heb alleen gevraagd of hij me even helpen kon en verder niet opgelet. Niet op gelet: of Gods Aangezicht straalde of betrokken was. Geef mij een luisterend hart, een hart dat opmerkzaam is. Zich terug laat trekken, het opmerkt als de HEERE dat wil.

Luisterend hart. Dat is ook opmerkzaam op omstandigheden. God spreekt ook in omstandigheden. Nee, dat is niet altijd zo makkelijk over te zetten: iets lukt, dus vond God het goed, iets gaat niet, dus wilde God het niet. Zo makkelijk ligt dat niet. Daarom ook juist dat luisteren zo nodig. Tegenslag kan ook beproeving zijn. Voorspoed een verzoeking.

Maar in elk geval in voorspoed, gezondheid, verjaardagen, jubilea, successen roepen, spreken ons toe: wat is God goed, onverdiend goed, dien Mij er toch mee. Hoort u dat? Tegenslag, zoals ziekte, ongevallen, overlijden spreken tot ons: mens, je bent mens, kwetsbaar, broos, bereid je huis want je moet sterven. Hoort u dat?

Luisteren: elke ochtend, elke avond op zijn minst. Luisteren. Zo'n hart. Zoals Jezus dat deed. Ergens staat er dat Hij Zijn oor neigde tot Zijn Vader, elke morgen. En Hij luisterde toen Zijn Vader zei Mijn zoon, ga naar deze wereld. Jezus luisterde. Was op de berg alleen om te bidden, te luisteren naar Zijn Vader. Hij deelt dat uit. Hij maakt Zijn beeld gelijkvormig.

En dan noemt Salomo twee redenen waarom hij dat nodig heeft en God hem dat zal geven. Allereerst als hij zegt: U bent in het verleden zo goed geweest, U hebt mij deze taak gegeven, U hebt mij deze weg laten gaan. U riep mij ertoe, dan zult U ook de wijsheid ervoor geven. En het tweede is dat hij zegt: de taak is zo groot, zo zwaar, het gaat mijn vermogens verre te boven, geeft U mij een luisterend hart. Mooi, als je dat zeggen mag: HEERE, U riep mij op deze plaats, dan zult U mij ook helpen. Hij, Die roept is getrouw, Die het ook doen zal. En: HEERE, ik kan het niet alleen, ik kom wijsheid tekort, ik zou me zo kunnen vergissen met grote gevolgen, help mij. Zegt de HEERE niet: indien iemand van u wijsheid ontbreekt, dat Hij ze van God begere Die mild geeft en niet verwijt. Christus geeft wijsheid. Geeft een luisterend hart. Om te leven voor Zijn rijk, tot zegen van anderen.

Het ergste is wat ergens staat van Manasse: de HEERE sprak wel tot hem maar hij merkte er niet op. Dat kan zomaar bij mij, bij een zondaar. Dat God spreekt, in Zijn Woord, in mijn geweten, in omstandigheden, roepstemmen, maar ik merk er niet op. Dan heb je zo vaak Bijbel gelezen, maar nooit geluisterd Zoveel weldaden zoveel roepstemmen, zoveel oproepen, maar nooit geluisterd. Nooit echt opgemerkt, nooit echt geluisterd alsof er je leven van afhing en met een houding van: Heere, zegt U het maar. En je leeft steeds verder van God weg. Steeds verder. Tot de plaats waar God niet meer spreekt, nooit meer spreekt: de hel. Daar is geen Bijbel meer, geen roepstemmen meer, geen weldaden meer. Nooit geluisterd.

Als je beseft dat dat zomaar zou kunnen gebeuren bij je. Daar ben ik niet te goed voor, dan bidden we: o geef mij een luisterend hart. Luisterend naar U als U spreekt in Uw Woord, met Uw Aangezicht, in gebeurtenissen, o leer mij luisteren, opvangen wat U zegt, en bedoelt.

3 de vervulling in Jezus Christus

Zo heeft Salomo gebeden. En zijn gebed is verhoord. Zo'n gebed wordt verhoord. Want op een dag komen twee vrouwen naar de koning toe. Twee vrouwen die allebei prostituee zijn, dus zonde doen. En ze hebben twee kinderen bij zich. Een levend kind en een dood kind. Want in een nacht sliepen ze allebei met hu kind naast zich, en één van de twee was op haar eigen kind gaan liggen en had het doodgedrukt.

Dramatisch! En nu zeggen ze allebei: dat levende is van mij en dat dode is van die ander. Probeer daar maar eens achter te komen. Want er is niemand bij geweest, het was 's nachts. Wie de man is niet eens bekend misschien, in elk geval is die er niet bij en niet te achterhalen, dus als je let op wie lijkt het levende kind, zullen ze allebei zeggen, ja vooral op zijn vader, dus dat zegt ook niets dat hij niet op mij lijkt. Wat moet je dan? Salomo heeft om wijsheid gebeden. En God geeft die, mild en zonder verwijt. En Salomo laat een zwaard komen. En zegt: hak het levend kind doormidden, dan hebben ze allebei de helft. En de vrouw van dat levende kind is zegt, nee, nee, geef het dan maar aan die ander.

En zo krijgt Salomo helder bij welke van die vrouwen er liefde is. Of er liefde is tot dat kind. Wijs van Salomo. Je moet dat maar zo bedenken op dat moment. Beter gezegd: je moet dat maar krijgen op zo'n moment. Krijgen van God. Hem alleen de eer! God verhoort het gebed om wijsheid. Om te luisteren naar Hem en wijsheid te ontvangen om voor Zijn rijk te leven. Woorden te vinden, gelegenheden. Te voorzien waar je goed aan doet, wat er echt aan de hand is. Geef dan God de eer! Loop er niet zelf mee te pronken of jezelf te strelen, maar: geef de HEERE de eer!

En zo is Salomo beeld van de meerdere Salomo. De meerdere Salomo Die recht zal spreken. God heeft Hem het oordeel overgegeven. God zij dank, dat Hij het oordeel zal uitspreken. Maar hoe? Want er zullen er op die dag voor Hem staan, die zeggen: wij hebben God gediend. Wij hebben Zijn Naam gezocht. Wij hebben gearbeid in Zijn rijk en voor Zijn gemeente. Wij hebben anderen meegenomen en tot bekering gebracht. Twee kunnen dat zeggen.

Maar hoe zal Jezus oordelen? Hij zal toetsen: was er liefde? Was er liefde tot Mijn Naam en rijk en eer? En ten diepste is dat de vraag: was er liefde tot Mij? Hebt u ooit gezegd: Gij weet alle dingen, Gij weet dat ik U liefheb? U, Die verlost van de schuld, Die redt van het verdiend verderf, Die levend maakt uit de geestelijke dood, U heb ik lief, lief gekregen.

Twee zullen voor Hem staan: beiden hebben veel werk verzet in de gemeente, veel gedaan in Zijn rijk, beiden zeggen: we hebben in Uw Naam dit en dat gedaan en anderen op U gewezen. Jezus zal toetsen: was het uit liefde? Was het uit liefde tot Mij. Of was het voor eigen eer, eigen voornemens, ging het om eigen gemeente, eigen naam, eigen gezicht? Zou een hemel zonder God en zonder Gods eer en liefde ook genoeg voor u zijn?

Twee hebben veel voor en in Zijn rijk gedaan. Hij zal toetsen of er liefde was. Zo wijs is Hij. Hij vergist Zich niet. Wie niet uit liefde heeft

gearbeid zal buiten moeten blijven, zal eeuwig verstoten worden. Wie uit liefde werkzaam was, misschien met veel minder vermogens, veel minder mentale kracht, veel meer op de achtergrond, maar wie uit liefde werkzaam was, die zal ingaan, die zal eeuwige vreugde ontvangen op Zijn kosten.

Twee zullen voor Hem staan. Twee die allebei gehoereerd hebben, misdadigs hebben gedaan, goddeloos zijn, zondig zijn. Twee die allebei vlekken hebben, en niet zo weinig ook. En Jezus zal oordelen. Hij zal toetsen of er liefde is. Liefde tot Hem. Liefde tot Zijn Naam en rijk en eer. Al is er zoveel overheen gekliederd en bevlekt. Is er liefde?

Twee hebben allebei gezondigd, erg gezondigd. Of in eigen oog juist minder erg. Maar Jezus zal richten en waar de liefde ontbreekt daar verwijst Hij naar de buitenste duisternis. Daar verstoot Hij voor eeuwig, ga weg van Mij, gij werkers der ongerechtigheid. Maar waar liefde is, waar liefde is tot Hem, ondanks alles, onder alles verborgen en verscholen, daar laat Hij binnen, komt in gij gezegenden Mijns Vaders, beërft het Koninkrijk dat u bereid is voor de grondlegging der wereld. Hij toetst en vindt waar liefde is. De meedere Salomo. Meer dan Salomo is hier: Jezus Christus.

Zo zal Hij Zijn verbondsvolk richten. Wijs en rechtvaardig. En de ware wijsheid is: deze Zaligmaker te zoeken en te kennen. Wie is Hij voor u?

Amen